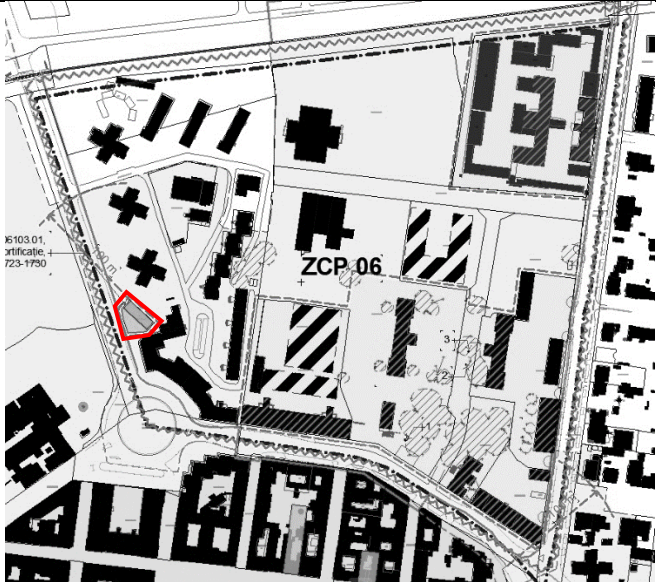

ANEXE

1. Fișele elementelor protejate

1.1. Fișă: Fragment fortificație

Cod LMI	TM-II-m-A-06103.01
a. Descrierea precisă a imobilelor	
Adresă	Calea Cuza Al. Ioan
Referințe cadastrale	CF nr. 434255
Plan de situație	
Fotografii Colțul vestic (fațada de NV resp. SV)	

Colțul nordic
(fațada de NE
resp. NV)

Fațada de NE
cu zidăria
deranjată de
inserarea
unor goluri
ulterioare.

Vedere
interioară în
lungime către
SE, cu fisuri
vizibile în
cheia bolții

<p>Zidul de NV cu trei ambrazuri înzidite</p>		
<p>Inscripții chirilice pe fațada de NV</p>		
<p>Detaliu tâmplărie contemporană: vedere din interior, detaliu exterior latura de nord-est</p>		
<p>b. Datarea componentelor, informații istorice semnificative</p>		
<p>Datare</p>	<p>Datare conform LMI 2015: 1723 - 1730 Datare propusă pentru revizuire: post 1781 și ante 1807</p>	
<p>Informații istorice</p>	<p>Autor:</p>	<p>Necunoscut</p>
	<p>Constructor:</p>	<p>Necunoscut</p>

semnifi- cative	Comanditar:	Probabil "K.k. Bauamt" ¹
	Cetatea Timișoarei a fost construită după ultimele cercetări între 1732 și 1765. ² Corpul de clădire existent însă a putut fi identificat ca făcând parte dintr-o structură în formă de "W" ce se afla în interiorul Ravelinului VIII, dispusă în axul Porții Vienei, între ravelin și poartă. Clădirea respectivă apare pe planuri de abia de la 1807 (Pl. 8, pe care apar construcții similare în cadrul altor ravelinuri), în 1781 ³ nefiind încă construită.	
c. Principale caracteristici morfologice		
Poziție în cadrul ansamblului	Amplasată la limita vestică a arealului analizat către Calea Alexandru Ioan Cuza, fiind poziționată ușor rotită față de traiectoria străzii.	
Caracteristici morfologice	Clădire de tip monovolum cu regim de înălțime P, constând dintr-o succesiune de 5 bolți în cruce din cărămidă, acoperit cu straturi de pământ impermeabile la origini, în prezent acoperită cu o vegetație abundentă.	
d. Regimul juridic de protecție		
	Regim de monument istoric de clasă A - Monument de importanță națională	
e. Descrierea precisă a elementelor protejate (clădiri, corpuri de clădiri, alte elemente)		
	<p>Construcția din cărămidă (dimensiuni ca. 29x13/14x7/7.5 cm) constă în 5 spații boltite cu plan în formă de cruce (cu bolți cilindrice ce se întâlnesc sub forma unei bolți în cruce) succesive, delimitate prin arce dublou, ce constau în adăugarea unui singur rând de cărămizi pe suprafața bolții cu care nu sunt întreșesute, cu excepția zonei nașterii de boltă. Aceste arce dublou sunt prezente doar de-a lungul direcției NV-SE, cu excepția spațiului de NV, care prezintă arcul dublou către deschiderea de SV a acestuia. Acest fapt întărește ipoteza că această construcție făcea parte din construcția în formă de "W", care se continua întocmai prin deschiderea de SV a spațiului de la NV și al cărei parte cea mai mare a fost demolată probabil odată cu defortificarea hotărâtă în 1892⁴. O continuare a construcției în acest punct ar trebui să fie vizibilă prin urme de spargere a cărămizii cel puțin în zona arcului prin care acum se face accesul, însă suprafața acestuia pare să fi fost refăcută cu cărămizi care nu au fost distruse la demolarea parțială a clădirii, fiind vizibil un rost către rândul exterior de cărămizi al bolții (rost care nu poate fi observat la celelalte bolți pe latura de SV). Ipoteza este confirmată și de faptul că bolțile sunt deschise către SV și SE (interiorul cetății) și înzidite către NV și NE, cu urme de ambrazuri înzidite, acestea din urmă fiind laturile care trebuiau apărate. Fațada de NE prezintă câte un acces prin zidăria de închidere a bolților celor două spații din extremități, fiecare închis printr-un arc segmentar. Aceste accese au fost inserate ulterior, având în vedere rezidirea ulterioară a șpaștilor, care se poate citi din modul de așezare a cărămizilor. Este posibil ca și spațiile centrale să fi avut în decursul timpului astfel de accese, înzidite probabil odată cu inserarea a câte un gol rotund. Colțul vestic a fost rezidit cu alt tip de cărămidă și se desprinde din nou din zid.</p>	
f. Utilizări permise, permise cu condiționări, interzise		
Utilizare actuală	În prezent neutilizat.	
Utilizări permise	Funcțiuni culturale, educaționale, comerciale, alimentație publică.	

¹ *Mihael Oprisch*: Die städtebauliche Entwicklung der Festungsstadt Temeswar/Timișoara. Berlin, 2021. Vol. 1, p. 160.

² *Ibidem*, p. 194.

³ *Mihael Oprisch*: Die städtebauliche Entwicklung der Festungsstadt Temeswar/Timișoara. Berlin, 2021. Vol. 2, p. 181.

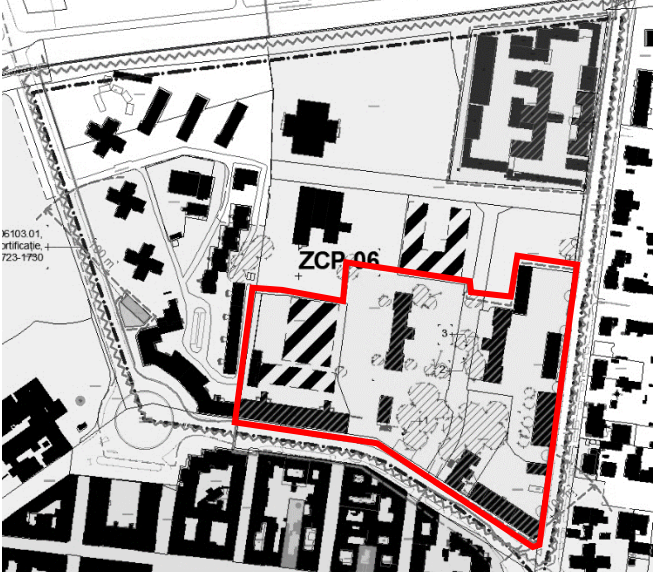
⁴ *Josef Geml*, *Vechea Timișoară în ultima jumătate de secol. 1870-1920*. Timișoara 2016. P. 24.

Utilizări permise cu condiționări	-
Utilizări interzise	Orice alte utilizări decât cele permise sau permise cu condiționări. Activități care pot provoca degradarea clădirilor protejate sau sunt incompatibile cu statutul de monument istoric.
g. Intervenții permise, permise cu condiționări, interzise	
Intervenții permise	Operații de restaurare, consolidare, conservare și reconversie funcțională, în corelare cu o soluție arhitecturală definită în relație cu calitățile clădirii. Soluțiile de intervenție se vor defini cu precizie prin studiul arhitectural ce urmează a fi întocmit pentru faza de proiectare DTAC. Umplerea rosturilor cu mortar de var, înlocuirea/completarea zidăriei acolo unde lipsește sau este degradată iremediabil cu cărămidă veche (în special colțul vestic). Schimbarea tâmplăriei cu una adecvată (este exclus PVC). Închiderea golurilor anistorice de pe latura de NE. Iluminat arhitectural.
Intervenții permise cu condiționări	Din punct de vedere structural, se vor respecta și se vor integra concluziile și prevederile expertizei tehnice. Eliminarea vegetației de la acoperiș, dacă prezintă riscuri structurale pentru construcție, cu refacerea straturilor inițiale de sol de pe acesta. Sunt permise recompartimentări interioare, într-o proporție mică raportat la suprafață, care să nu producă alterări relevante percepției spațiului interior în integritatea sa. Schimbări ale funcțiunii, cu condiția de a respecta utilizările permise sau permise cu condiționări.
Intervenții interzise	Instalații / utilaje exterioare, montate pe fațade. Operații invazive care pot conduce la deteriorarea structurală a imobilului. Crearea de șlițuri inestetice prin suprafețele din cărămidă. Tencuirea la scară largă a suprafețelor de cărămidă definatorii pentru această construcție. Înlăturarea stratului de vegetație de peste bolțile construcției. Străpungerea zidăriei cu alte goluri, decât cele înzidite, care se pot redeschide la nevoie.
h. Condiții speciale de construire/desființare	
	Nu este cazul.

Autor fișă	Dr. arh. Maja Bâldea	Marius Moldovan
Calitatea autorului	Specialist atestat MCC nr. 425 S/03.02.2011	Istoric artă, M. cons.patrim.
Data redactării fișei	27.07.2022	

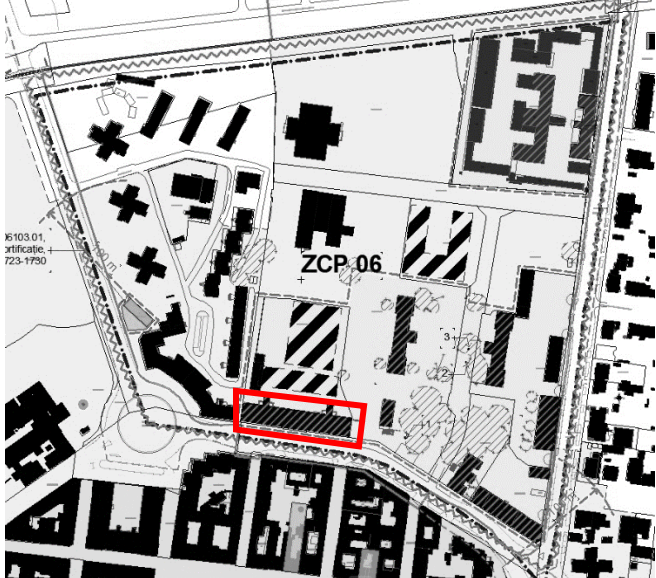
2. Fișe de evaluare ale construcțiilor și amenajărilor

2.1. Fișă de evaluare: Ansamblul cazărmilor Ferdinand, Nandor și funcțiuni conexe

Identificator conform CF sau alt sistem de identificare	CF. nr. 449076, CF. nr. 433377, CF. nr. 442412, CF. nr. 442413, CF. nr. 430860
Identificare conform plan de situație	
Datare	Jumătatea secolului XIX și începutul secolului XX Datarea individuală în cadrul fișelor de evaluare individuale ale imobilelor
Autor	variabil
Constructor	variabil
Funcțiune anterioară	<ul style="list-style-type: none"> - Cazarma Ferdinand sau Nándor (construită sub împăratul austriac Ferdinand), mai târziu Cazarma Regele Ferdinand (al României) - Cazarma Fejérváry,⁵, cazarma batalionului orașenesc de infanterie (nr. 61), mai târziu Cazarma Regina Maria. - Arsenalul armatei, ulterior cantină (popotă)
Funcțiune actuală	<ul style="list-style-type: none"> - Facultatea de Arte și Design din cadrul Universității de Vest din Timișoara - Facultatea de litere, istorie și teologie (UVT) - Asociația Memorialul Revoluției - Platformă de Cercetare și Formare Multidisciplinară Nicholas Georgescu Roengen - Laboratoarele de Cercetări Avansate de Mediu (UVT) - Ringul bursier FEEA (UVT) - Arsenalul armatei, ulterior cantină (popotă) - Căminul garnizoanei
Justificare din punct de vedere al valorii ansamblului	Clădirile fostului areal mono-funcțional destinat scopurilor militare, definit între mijlocul secolului XIX și începutul secolului XX, reprezintă un grup coerent din perspectivă istorică, funcțională, arhitecturală și parțial urbanistică. Sunt incluse corpuri de clădire aparținând cazărmii Ferdinand (Nandor), ansamblului fostei cazarmă Fejérváry și fostul arsenal militar. Conturul este determinat inclusiv de relații încă active la nivel urban și de acces între corpurile de clădire distincte, și poate fi potențat din perspectiva propunerilor PUZ.

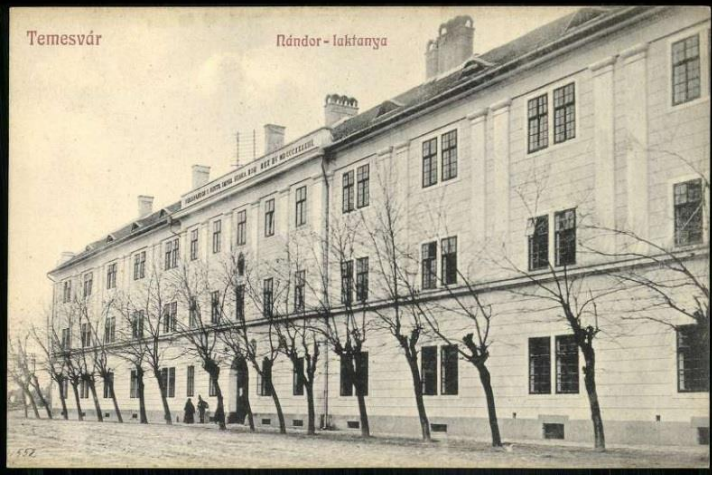

⁵ Denumită după baronul Gezá Fejérváry, Ministrul Apărării al Ungariei la acea vreme. Városi Közlöny – Temesvár, 1899/7, p. 257.

	<ul style="list-style-type: none"> - <u>Facultatea de Arte și Design din cadrul Universității de Vest din Timișoara</u> reprezintă Fosta cazarmă Ferdinand, stil istoricist timpuriu cu reminiscențe neoclasiciste. - <u>Facultatea de litere, istorie și teologie (UVT) și Asociația Memorialul Revoluției</u> sunt construcții cu dispunere simetrică în cadrul organizării parcelei istorice, parte din ansamblul inițial al fostei cazărmi Fejervary. Stil istoricism de factură clasicistă. - <u>Platforma de Cercetare și Formare Multidisciplinară Nicholas Georgescu Roengen - Laboratoarele de Cercetări Avansate de Mediu (UVT) și Ringul bursier FEEA (UVT)</u> sunt construcții ce făceau parte din ansamblul inițial al fostei cazărmi Fejervary, corpuri cu valoare secundară în cadrul ansamblului. Stil inițial istoricism de factură clasicistă. - <u>Arsenalul armatei, ulterior cantină (popotă)</u> este o construcție organizată pe parcelă distinctă, parte integrantă din cvartalul ocupat de funcțiuni militare la începutul secolului XX. Stil inițial istoricism de factură clasicistă cu bosaje și ancadrame specifice, simplificat în perioada interbelică. - <u>Căminul de garnizoană</u> este o construcție organizată pe parcelă distinctă, parte integrantă din cvartalul ocupat de funcțiuni militare la începutul secolului XX. Relevantă ca o componentă târzie în cadrul ansamblului extins al armatei. 	
Autor fișă	Dr. arh. Maja Bâldea	Marius Moldovan
Calitatea autorului	Specialist atestat MCC nr. 425 S/03.02.2011	Istoric artă, M. cons.patrim.
Data redactării fișei	3.08.2022	

Identificator conform CF sau alt sistem de identificare	CF. nr. 449076 (Corpul C1)
Identificare conform plan de situație	
Datare	1843 (cf. inscripție fronton): „Ferdinandus. I. Austr. Imper. Hunga. Boh. Rex HV(?) MDCCCXXXIII”
Autor	Necunoscut
Constructor	Necunoscut
Denumiri anterioare	Cazarma Ferdinand sau Nándor (construită sub împăratul austriac Ferdinand), mai târziu Cazarma Regele Ferdinand (al României)
Funcțiune anterioară	cazarmă
Funcțiune actuală	Facultatea de Arte și Design din cadrul Universității de Vest din Timișoara
Poziție în cadrul ansamblului	În sudul arealului analizat, cu orientare est-vest de-a lungul străzii Oituz. Inițial construcția închidea bastionul nr. IX (Bastionul Carol) către interiorul cetății. Clădirea reprezintă corpul principal din cadrul unui ansamblu de clădiri, și singurul obiect păstrat. Clădirile anexă au fost demolate la începutul secolului XXI.
Încadrare stilistică	Istoricism de factură clasicistă cu registre orizontale delimitate de brâuri profilate, un antablament simplu sugerat de asemenea prin diferite profilaturi și bosaje de colț.
Descriere constructivă	O singură travée S+P+2E+M acoperită cu o șarpantă în două ape. Peste o zonă de soclu ce corespunde parterului se înalță cele două etaje reunite prin pilaștri dubli colosali ce susțin o arhitravă sugerată prin planul tencuiei în zona dinspre cornișă. Rezalitul mijlociu se distinge prin ferestrele mai înguste dispuse pe înălțime, delimitate doar de câte un pilastru colosal, prin frontonul al cărui inscripție s-a pierdut și prin oculii orbi de la nivelul parterului plasați între ferestre, deasupra nivelului acestora. Clădirea își păstrează caracterul în bună măsură, deși s-au pierdut vechile lucarne ”ochi”, bosajele de la parter și dintre pilaștrii de la etaj, cât și șpaletii din cadrul ferestrelor dispuse pe orizontală (acestea constituind inițial câte un grup de două ferestre alăturate dispuse pe înălțime echivalente celor de pe rezalit) sau orice elemente de tâmplărie, ferestrele inițiale având un raport de 2:1 între cercevelele inferioare și cele superioare, fiecare ochi de geam fiind împărțit din nou în patru la ferestrele duble. Calcanul inițial simplu a primit ulterior de asemenea pilaștri dubli, după construirea cazarmilor alăturate (și încă unul de pilaștri simpli probabil în cadrul unei consolidări) și două volute în vârful

	<p>timpanului.⁶ Fațada secundară dinspre nord dă impresia unei arcade (constând în arce segmentare și lezene) prin folosirea diferitelor planuri de tencuială, transpunând forma arcelor care compun zidul nordic către exterior la nivelul etajului 2.</p> <p>Din punct de vedere constructiv, interiorul clădirii este martor al perioadei de construire prin structura sa de rezistență bazată în cea mai mare măsură pe bolți din cărămidă cilindrice (coridor subsol, anumite încăperi parter) sau <i>a vela</i> între arce dublou (gangul central de acces, coridoare parter și etaje, majoritatea sălilor, casa scării la est de gang, cu plan dreptunghiular și trei rampe – două lungi și una scurtă – dispuse în jurul unui mic luminător). Dintre elementele constructive se mai păstrează la interior ancadramente de uși din piatră (gresie) la subsol și șarpanta acum mansardată, având o structură specifică vremii cu arbaletrieri dispuși la 90° față de căpriori (uniți printr-un lonjeron), sprijiniți în corzile acum secționare și sprijinind câte o pană longitudinală de fiecare latură, astfel realizându-se un sistem de rigidizare longitudinală (de factură eclectică). Toate îmbinările identificate sunt realizate prin cepuire solidarizată cu cui de lemn. Traveei inițiale i-au fost adăugate două case de scară moderne pe latura nordică.</p>	
Stare de conservare actuală	Bună, dar cu folosirea materialelor necorespunzătoare unei clădiri istorice (ghips-carton, tencuiei pe bază de ciment etc. Mici daune vizibile în zona de cornișă.	
Analiza criteriilor de clasare	CRITERII	CALIFICATIVE
	CRITERIUL VECHIMII	mare
	Autenticitatea concepției, a procedeelelor de construcție și a amplasamentului este dată, în timp ce cea a materialelor este scăzută.	
	CRITERIUL VALORII ARHITECTURALE, ARTISTICE ȘI URBANISTICE	medie
	Valorarea partiului funcțional, a compoziției volumetrice și abordării stilistice. Caracterul reprezentativ pentru program și pentru contextul cultural-istoric. Clădirea este reprezentativă pentru construcțiile cu rol militar de mijloc de secol XIX, fațada acesteia păstrându-și caracterul definitoriu în ciuda modificărilor aduse și trebuie privită în ansamblu cu celelalte cazărmi construite mai târziu adiacent, împărțind cu acestea același rol funcțional.	
	CRITERIUL FRECVENȚEI (RARITATE ȘI UNICITATE)	medie
	Clădire comparabilă cu alte cazărmi de pe fostul teritoriu al Ungariei construite către mijlocul secolului XIX, a căror frecvență nu poate fi dedusă cu certitudine.	
	VALOARE MEMORIAL-SIMBOLICĂ	mică
Nu sunt cunoscute evenimente istorice legate direct de această construcție, însă din perspectiva funcțiunii inițiale construcția are valoare la nivel local. Regele Carol I vizitează de câteva ori cazărmi.		
Sinteza evaluării valorice	Clădire cu valoare istorică prin procedeele de construcție, funcțiunea și vechimea sa și cu valoare arhitecturală medie în pofida modificărilor survenite. Aceste argumente împreună cu rolul funcțional comun justifică clasarea clădirii ca imobil clasat individual dar și parte a unui ansamblu de categorie B constând în fostele cazărmi din zona studiată.	
Propunere de atitudine	Lucrările se vor executa în viitor cu materiale corespunzătoare clădirilor istorice. Se vor păstra elementele constructive originale precum bolțile/arcele, ancadramentele, șarpanta. În cadrul intervențiilor viitoare asupra imobilului se	

⁶ Orașul se declara pregătit să decoreze fațadele laterale/calcanale în anul 1900, dar și în anul 1908 se vorbește de tencuirea și zugrăvirea cazărmi, deci probabil de abia în 1908 a fost modificat calcanul. Városi Közlöny – Temesvár, 1908/2-2, p. 172; Városi Közlöny – Temesvár, 1900/6, p. 140.

	propune revenirea la aspectul istoric al clădirii, precum transformarea ferestrelor late dispuse orizontal în două ferestre înguste dispuse vertical sau refacerea bosajelor.
<p>Scurt documentar fotografic</p> <p>Cazarma Nándor / Ferdinand înainte de Primul Război Mondial (înainte de modificarea calcanelor, cu valuri de pământ aparținând fortificației încă prezente)⁷</p>	
<p>Cazarma Nándor / Ferdinand înainte de Primul Război Mondial (ornamentul de la baza frontonului lateral vizibil în capătul clădirii indică faptul că deja fusese modificat calcanul)⁸</p>	
<p>Cazarma Nándor / Ferdinand, sec XX înainte de Primul Război Mondial (calcanului i s-au aplicat deja pilaștrii și gardul cazărmii adiacente este deja ridicat în locul fortificației)⁹</p>	

⁷ Sursa: <https://banatulazi.ro/wp-content/uploads/2017/06/cazarma-nandor.jpg>

⁸ Sursa:

<https://gallery.hungaricana.hu/en/SzerencsKepeslap/1255949/?list=eyJxdWVyeSI6ICJuYW5kb3I3IjBGFrdGFueWEgdGVtZXN2YXl1fQ&img=0>

⁹ Sursa: Lucian Muntean,

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=485076091618002&set=a.424552211003724>

Vedere generală
dinspre SE cu
fațada dinspre str.
Oituz și fațadă
estică

Vedere fațadă
estică și fațadă
posterioră

Coridor cu boltă în
plin contru la
subsol

Coridor cu bolti *a vela* delimitate prin arce dublou la etaj, de-a lungul fațadei nordice, ce facilitează accesul către încăperi (dispuse către sud)

Sală spre sud cu bolti *a vela* și arce dublou

Ancadrament ușă din piatră (gresie) la subsol

Șarpanta
mansardată

Casa scărilor
istorică, adiacentă
gangului mijlociu
de intrare

Autor fișă

Dr. arh. Maja Bâldea

Marius Moldovan

Calitatea autorului

Specialist atestat MCC nr. 425
S/03.02.2011

Istoric artă, M. cons.patrim.

Data redactării fișei

27.07.2022

Identificator conform CF sau alt sistem de identificare	CF. nr. 442412 (Corp C21)
Identificare conform plan de situație	
Datare	1898-1899 Reabilitare anii 2011-2012
Autor	Arh. János Kassay
Constructor	Firma fraților Winkler
Denumire anterioară	Cazarma Fejérváry, ¹⁰ mai târziu Cazarma Regina Maria.
Funcțiune anterioară	Cazarma ofițerilor ¹¹ , cazarma batalionului orășenesc de infanterie (nr. 61).
Funcțiune actuală	Educație și cercetare în cadrul Universității de Vest din Timișoara
Poziție în cadrul ansamblului	În sudul arealului studiat resp. SE incintei fostei cazărmi Fejérváry, orientată perpendicular pe str. Oituz pe direcția NE-SV.
Încadrare stilistică	Istoricism de factură clasicistă cu registre orizontale delimitate de brâuri profilate, un antablament simplu sugerat de asemenea prin diferite profilaturi.
Descriere constructivă	Clădire cu regim de înălțime S+P+E și amprentă la sol în formă de "E" cu brațele spre SE și fațada principală spre NV, ce prezintă două rezalite laterale a câte două axe. Construcție din cărămidă și șarpantă de lemn cu planșeu din bolțișoare pe grinzi metalice peste subsol. Construcția se află peste foste fundații ale fortificației, astfel adâncimea, grosimea, dar și modul de construire al acestora variază ¹² (de ex. folosirea de arce la întâlnirea cu ziduri deja existente sau a "betonului"). Celelalte planșee nu pot fi văzute întrucât întreaga clădire este modernizată și eventuale elemente de construcție istorice nu pot fi văzute. Prezenta inițial decorațiuni simple precum bosaje de colț, asize mai puțin proeminente în câmpul fațadei și ancadrame simplu profilate în jurul ferestrelor și cu chei de boltă și un lintel deasupra acestora la parter respectiv la

¹⁰ Denumită după baronul Gezá Fejérváry, Ministrul Apărării al Ungariei la acea vreme. Városi Közlöny – Temesvár, 1899/7, p. 257.

¹¹ Városi Közlöny – Temesvár, 1899/7, p. 256.

¹² Városi Közlöny – Temesvár, 1899/7, p. 257.

	<p>etaj. Prezenta același limbaj arhitectonic ca și cele două cazărmi pentru soldați din cadrul complexului. În prezent clădirea și-a pierdut decorațiunile, având doar ancadramele fără profilaturi și lezane de colț. În fața accesului dispus în axul clădirii (care duce spre scara cu două rampe situată în jumătatea nordică a traveei perpendiculare centrale) este amplasată o copertină susținută pe stâlpi metalici istorică.</p>	
Stare de conservare actuală	<p>Medie. Clădirea a fost reabilitată acum ca. 10 ani, însă sunt vizibile daune precum fisuri structurale prin pardoseală și pereți la etaj și la nivelul șarpantei și ciupercă la astereala ce nu permite inspectarea elementelor constructive de lemn. Nu păstrează elemente decorative istorice.</p>	
Analiza criteriilor de clasare	CRITERII	CALIFICATIVE
	CRITERIUL VECHIMII	medie
	Construită 1898-1899.	
	CRITERIUL VALORII ARHITECTURALE, ARTISTICE ȘI URBANISTICE	mică
	Fără valoare deosebită din momentul construcției, acum și aceea pierdută în urma operațiilor de refuncționalizare și reconfigurare a fațadei.	
	CRITERIUL FRECVENȚEI (RARITATE ȘI UNICITATE)	mică
	Nu prezintă elemente de raritate sau unicitate, cu excepția fundării peste ziduri aparținând fortificațiilor orașului.	
	VALOARE MEMORIAL-SIMBOLICĂ	mică
Nu sunt cunoscute evenimente istorice legate direct de această construcție, însă din perspectiva funcțiunii inițiale construcția are valoare la nivel local. Regele Carol I vizitează de câteva ori cazărmiile.		
Sinteza evaluării valorice	<p>Clădire cu valoare individuală scăzută, însă valoroasă ca parte a ansamblului fostei cazarmă Fejérváry și din perspectiva relației funcționale cu clădirile atât din interiorul cazarmii, cât și cazarma Ferdinand alăturată sau arsenalul. Este justificată clasarea clădirii ca parte a unui ansamblu de categorie B împreună cu acestea.</p>	
Propunere de atitudine	<p>Rezolvarea problemelor de natură statică. Folosirea exclusivă de materiale compatibile cu clădirile istorice, care să permită inspectarea elementelor constructive cu ochiul liber (spre deosebire de gips-carton sau astereala care acoperă căpriorii din interior). În cadrul intervențiilor viitoare asupra imobilului se propune revenirea la aspectul istoric al clădirii, conform imagini istorice.</p>	
Scurt documentar fotografic	 <p>Vedere antebelică a cazarmii ofițerilor și a clădirii de poartă acum demolată dinspre vest</p> <p>13, 14</p>	

¹³ Sursa: <https://www.facebook.com/banatultimisoarei/photos/a.621686004580910/565697260179785/>

¹⁴ se păstrează cea dispusă perpendicular pe aceasta, actualul ring bursier al FEEA

Vedere antebelică dinspre SSE. În partea stângă se disting cele două clădiri de poartă¹⁵

Vedere actuală dinspre vest.

Vedere fațadă posterioară, fațadă estică.

¹⁵ Sursa: <https://www.facebook.com/banatul Timisoarei/photos/a.742899975792845/782335495182626/>

Vedere subsol cu planșeu din bolțișoare pe grinzi metalice.

Vedere etaj 1 modernizat (gresie, uși PVC, tavan din gips-carton), însă cu fisuri structurale.

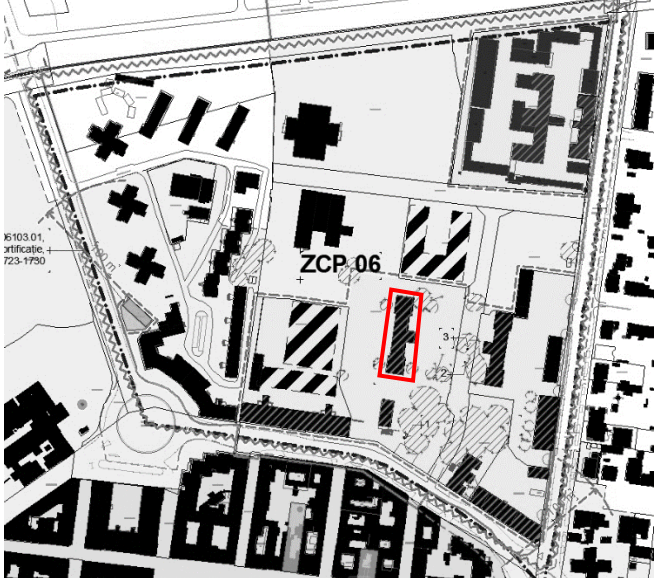
Vedere șarpantă de factură eclectică (cu învelitoare din țiglă), cu astereală afectată de ciupercă.

Fragment din
gardul
înconjurător
al cazărmii
Fejérváry
păstrat între
cazarma
ofițerilor și
clădirea
alăturată a
arsenalului.

Autor fișă	Dr. arh. Maja Bâldea	Marius Moldovan
Calitatea autorului	Specialist atestat MCC nr. 425 S/03.02.2011	Istoric artă, M. cons.patrim.
Data redactării fișei	29.07.2022	

Identificator conform CF sau alt sistem de identificare	CF. nr. 433377
Identificare conform plan de situație	
Datare	1898-1899 Reabilitare anii 2020
Autor	Arh. János Kassay
Constructor	Firma fraților Winkler
Denumire anterioară	Cazarma Fejérváry ¹⁶ , mai târziu Cazarma Regina Maria.
Funcțiune anterioară	Cazarmă pentru soldați ¹⁷ în cadrul cazărmii Fejérváry, ¹⁸ cazarma batalionului orășenesc de infanterie (nr. 61).
Funcțiune actuală	Facultatea de litere, istorie și teologie în cadrul Universității de Vest din Timișoara.
Poziție în cadrul ansamblului	În zona de centru-sud a arealului studiat resp. Partea de NV a incintei fostei cazărmi Fejérváry, orientată perpendicular pe str. Oituz pe direcția N-S, de-a lungul unei străzi nou concepute la momentul construirii, la care s-a renunțat. Una din două clădiri identice, așezate în oglindă.
Încadrare stilistică	Istoricism de factură clasicistă cu registre orizontale delimitate de brâuri profilate, un antablament simplu sugerat de asemenea prin diferite profilaturi și bosaje de colț.
Descriere constructivă	Clădire cu regim de înălțime P+E+M în forma unei travee cu câte un pavilion în extremități creat prin folosirea de rezalite de ambele laturi ale clădirii și un corp alipit de travee la centrul clădirii către est, adăpostind casa de scări accesibilă printr-una din cele două uși de intrare din zona de mijloc a fațadei vestice, casă de scări ce la rândul ei facilitează accesul către culoarele de legătură dintre cele două pavilioane, dispuse de-a lungul fațadei estice. Construcție din cărămidă și șarpantă de lemn cu învelitoare din țiglă solzi. Clădirea se află peste foste fundații ale fortificației, astfel adâncimea, grosimea, dar și modul de construire al acestora (de ex. folosirea de arce

¹⁶ Denumită după baronul Gezá Fejérváry, Ministrul Apărării al Ungariei la acea vreme. Városi Közlöny – Temesvár, 1899/7, p. 257.

¹⁷ Városi Közlöny – Temesvár, 1899/7, p. 256.

¹⁸ Denumită după baronul Gezá Fejérváry, Ministrul Apărării al Ungariei la acea vreme. Városi Közlöny – Temesvár, 1899/7, p. 257.

	la întâlnirea cu ziduri deja existente sau a "betonului") variind. ¹⁹ Folosește exact același limbaj arhitectural ca și cazarma ofițerilor în forma ei inițială, însă este ceva mai amplă. Spre deosebire de aceasta, la ultima reabilitare a fost refăcută ornamentația din tencuială: bosaje de colț, asize mai puțin proeminente în câmpul fațadei și ancadrame simple profilate în jurul ferestrelor și un lintel deasupra acestora la etaj (la parter nu au mai fost refăcute cheile de boltă deasupra tuturor ferestrelor sau ferestrele oarbe de pe corpul central, ce aveau rolul de a păstra simetria acestuia). Clădirea a fost modernizată la interior, nepăstrându-se niciun elemente de cu valoare istorică, deși s-au folosit și materiale compatibile (tâmplărie și șarpantă de lemn).	
Stare de conservare actuală	Bună. În timp ce fațada a fost reabilitată după forma celei istorice, la interior nu se conservă nimici o trăsătură istorică.	
Analiza criteriilor de clasare	CRITERII	CALIFICATIVE
	CRITERIUL VECHIMII	medie
	Construită 1898-1899.	
	CRITERIUL VALORII ARHITECTURALE, ARTISTICE ȘI URBANISTICE	medie
	Valorarea partiului funcțional, a compoziției volumetrice și abordării stilistice. Caracterul reprezentativ pentru program și pentru contextul cultural-istoric. Valoare urbanistică dată de includerea ei într-o compoziție urbană simetrică. Fără valoare deosebită la momentul construcției, însă păstrează caracterul spartan al unei clădiri militare simple de sfârșit de secol XIX.	
	CRITERIUL FRECVENȚEI (RARITATE ȘI UNICITATE)	mică
	Nu prezintă elemente de raritate sau unicitate, cu excepția fundării peste ziduri aparținând fortificațiilor orașului.	
	VALOARE MEMORIAL-SIMBOLICĂ	medie
Nu sunt cunoscute evenimente istorice legate direct de această construcție, însă din perspectiva funcțiunii inițiale construcția are valoare la nivel local. Regele Carol I vizitează de câteva ori cazărmile.		
Sinteza evaluării valorice	Clădire cu valoare istorică și arhitecturală medie, însă prin apartenența la fosta cazarmă Fejérváry și relația funcțională atât cu clădirile din interiorul cazărmii, cât și cazarma Ferdinand alăturată sau arsenalul. Este justificată clasarea clădirii ca parte a unui ansamblu de categorie B împreună cu acestea.	
Propunere de atitudine	Conservarea clădirii la exterior și folosirea materialelor compatibile cu clădirile istorice.	

¹⁹ Városi Közlöny – Temesvár, 1899/7, p. 257.

**Scurt
documentar
fotografic**

Vedere
antebelică a
cazărni vestice
din cadrul
cazărni
Fejérváry
dinspre SE cu
partea din spate
a clădirii.²⁰

Fejérváry-Káptalan.

St. Józ. Rógl.

Vedere
exterioară
dinspre est.

Vedere
exterioară
dinspre SSE.

²⁰ Sursa: <https://www.facebook.com/banatultimisoarei/photos/a.621686004580910/565695450179966>

Vedere
exterioară
dinspre SV cu
fațada vestică.

Vedere de la
parterul
pavilionului
sudic.

Uși din
lemn/MDF noi
cu oberlicht și
coridor la
parterul clădirii.

Interiorul mansardei cu șarpanta refăcută modern. Unele elemente de lemn sunt panotări alipite pentru a mima elementele structurale ale șarpantei.

Autor fișă

Dr. arh. Maja Bâldea

Marius Moldovan

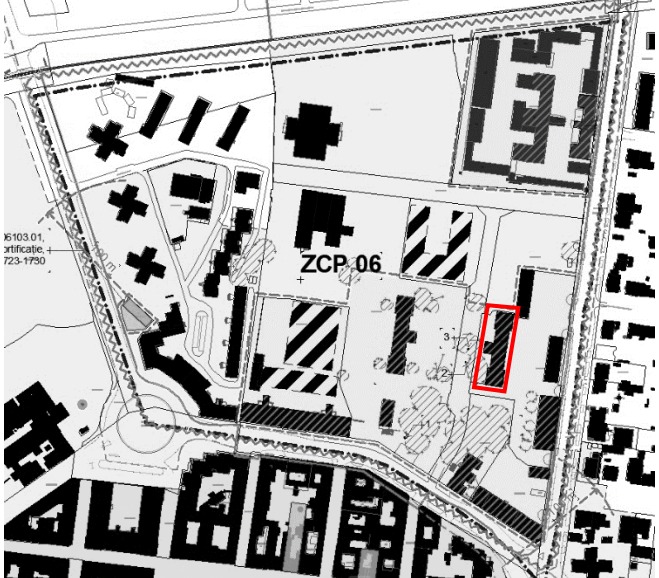
Calitatea autorului

Specialist atestat MCC nr. 425
S/03.02.2011

Istoric artă, M. cons.patrim.

Data redactării fișei

29.07.2022

Identificator conform CF sau alt sistem de identificare	CF. nr. 430861 (C1)
Identificare conform plan de situație	
Datare	1898-1899
Autor	Arh. János Kassay
Constructor	Firma fraților Winkler
Denumire anterioară	Cazarma Fejérváry ²¹ , mai târziu Cazarma Regina Maria.
Funcțiune anterioară	Cazarmă pentru soldați ²² în cadrul cazărmii Fejérváry, ²³ cazarma batalionului orășenesc de infanterie (nr. 61).
Funcțiune actuală	Asociația și Muzeul Memorialul Revoluției.
Poziție în cadrul ansamblului	În zona de centru-est a arealului studiat respectiv partea de NE a incintei fostei cazărmi Fejérváry, orientată perpendicular pe str. Oituz pe direcția N-S. Una din două clădiri identice, așezate în oglindă.
Încadrare stilistică	Istoricism de factură clasicistă cu registre orizontale delimitate de brâuri profilate, un antablament simplu sugerat de asemenea prin diferite profilaturi și bosaje de colț.
Descriere constructivă	Clădire cu regim de înălțime P+E+pod în forma unei travee cu câte un pavilion în extremități creat prin folosirea de rezalite de ambele laturi ale clădirii și un corp alipit de travee la centrul clădirii către vest, adăpostind casa de scări, ce facilitează accesul la coridoarele dispuse în lungul clădirii către fațada din spate. Construcție din cărămidă, planșeu din boltișoare peste grinzi metalice între parter și etaj și șarpantă de lemn cu învelitoare din țiglă. Clădirea se află peste foste fundații ale fortificației, astfel adâncimea, grosimea, dar și modul de construire al acestora (de ex. folosirea de arce la întâlnirea cu ziduri deja existente sau a "betonului") variind. ²⁴ Accesul în clădire se face direct în coridorul dispus pe latura vestică de legătură între cele două pavilioane, la sud de corpul ce adăpostește casa scării. Limbajul arhitectural folosit la fațadă este exact același ca și la

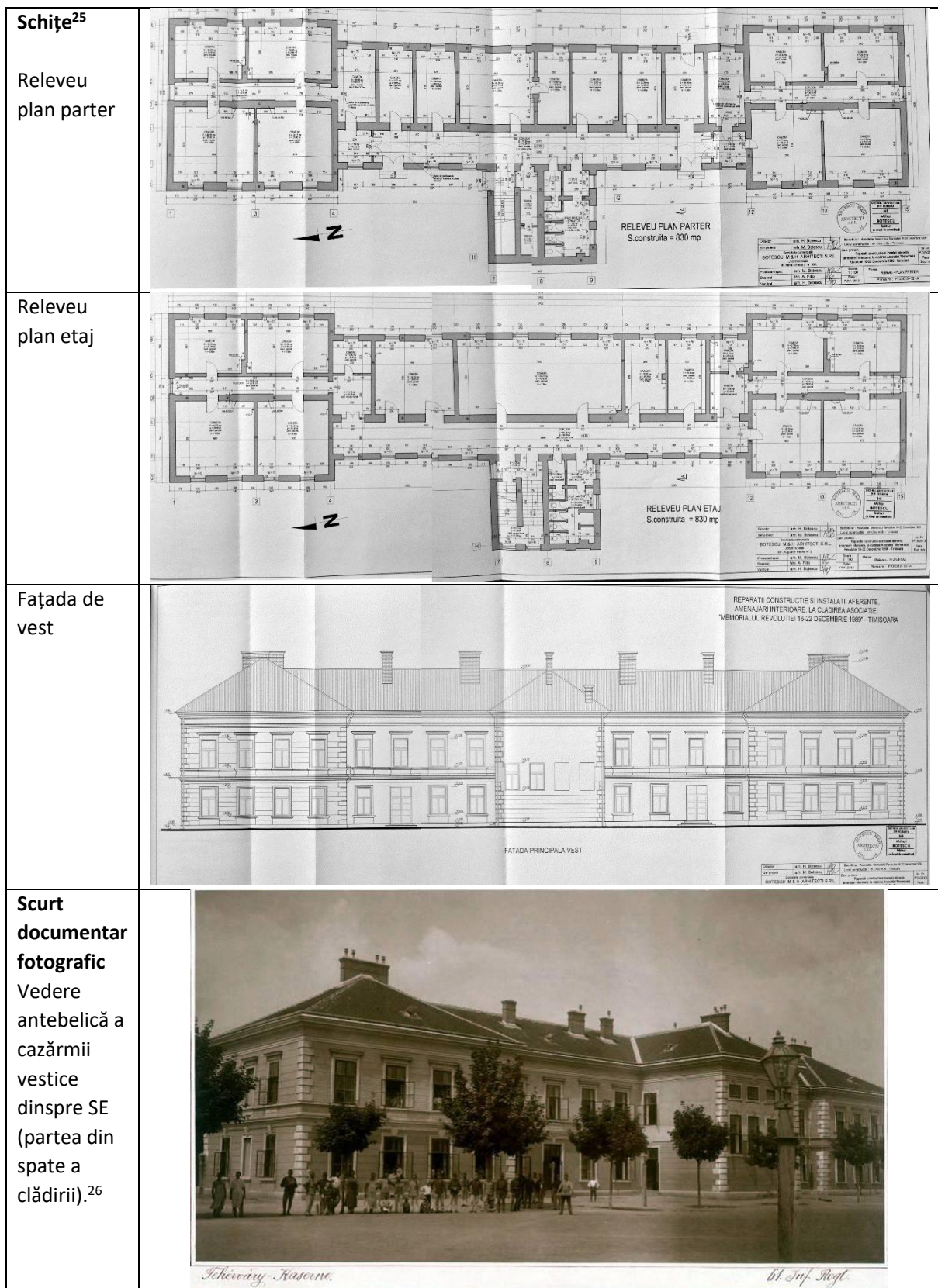
²¹ Denumită după baronul Gezá Fejérváry, Ministrul Apărării al Ungariei la acea vreme. Városi Közlöny – Temesvár, 1899/7, p. 257.

²² Városi Közlöny – Temesvár, 1899/7, p. 256.

²³ Denumită după baronul Gezá Fejérváry, Ministrul Apărării al Ungariei la acea vreme. Városi Közlöny – Temesvár, 1899/7, p. 257.

²⁴ Városi Közlöny – Temesvár, 1899/7, p. 257.

	<p>cazarma ofițerilor în forma ei inițială (însă această cazarmă este ceva mai amplă): bosaje de colț, asize mai puțin proeminente în câmpul fațadei și ancadrame simplu profilate în jurul ferestrelor și un lintel deasupra acestora la etaj (la parter lipsesc cheile de boltă deasupra ferestrelor cât și ancadramele celor de pe corpul central). Clădirea nu a fost modernizată recent la interior, astfel păstrându-se elemente constructive istorice din perioada construirii și din perioada comunistă (probabil și din perioada interbelică): trepte din piatră, planșee vizibile, șarpanta din perioada construirii, mozaicuri de factură mai nouă. Dintre ferestre a putut fi identificată una singură din perioada construirii, cu patru cercevele, cele noi cu sticlă izolatoare nefiind după model istoric.</p>	
Stare de conservare actuală	<p>Medie. Deși fațada nu este reabilitată, prin elementele conservate în interior, clădirea își păstrează caracterul militar dobândit la construire și de-a lungul timpului.</p>	
Analiza criteriilor de clasare	CRITERII	CALIFICATIVE
	CRITERIUL VECHIMII	medie
	Construită 1898-1899.	
	CRITERIUL VALORII ARHITECTURALE, ARTISTICE ȘI URBANISTICE	medie
	<p>Valorarea partiului funcțional, a compoziției volumetrice și abordării stilistice. Caracterul reprezentativ pentru program și pentru contextul cultural-istoric. Valoare urbanistică dată de includerea ei într-o compoziție urbană simetrică. Fără valoare deosebită la momentul construcției, însă păstrează caracterul spartan al unei clădiri militare simple de sfârșit de secol XIX cu adăugiri/modificări de secol XX.</p>	
	CRITERIUL FRECVENȚEI (RARITATE ȘI UNICITATE)	mică
	<p>Nu prezintă elemente de raritate sau unicitate, cu excepția fundării peste ziduri aparținând fortificațiilor orașului.</p>	
	VALOARE MEMORIAL-SIMBOLICĂ	mică
<p>Cu excepția unor vizite regale nu se cunosc evenimente istorice legate de această clădire sau alte motive care să îi confere valoare memorial-simbolică.</p>		
Sinteza evaluării valorice	<p>Clădire cu valoare istorică și arhitecturală medie, însă prin apartenența la fosta cazarmă Fejérváry și relația funcțională atât cu clădirile din interiorul cazărării, cât și cazarma Ferdinand alăturată sau arsenalul este justificată clasarea clădirii ca parte a unui ansamblu de categorie B împreună cu acestea.</p>	
Propunere de atitudine	<p>Reabilitarea fațadelor exterioare după aspectul inițial al acestora. Se recomandă folosirea tâmplăriei de lemn configurate după modelul original.</p> <p>Se permite mansardarea doar cu păstrarea șarpantei istorice, cu păstrarea vizibilă a elementelor constructive la interior.</p> <p>Păstrarea liniei generale a conceptului de intervenție în amenajarea de interior, respectiv conservarea detaliilor constructive și finisajelor la interior pentru a păstra caracterul de cazarmă trecută prin diferite regimuri.</p>	

²⁵ Sursă: Botescu M&H arhitecți SRL, proiectant de specialitate arh. Mihai Botescu, proiect „Reparații construcție și instalații aferente, amenajări interioare la clădirea Asociației „Memorialul Revoluției 16-22 Decembrie 1989” – timișoara”

²⁶ Sursa: <https://www.facebook.com/banatultimisoarei/photos/a.621686004580910/565695450179966>

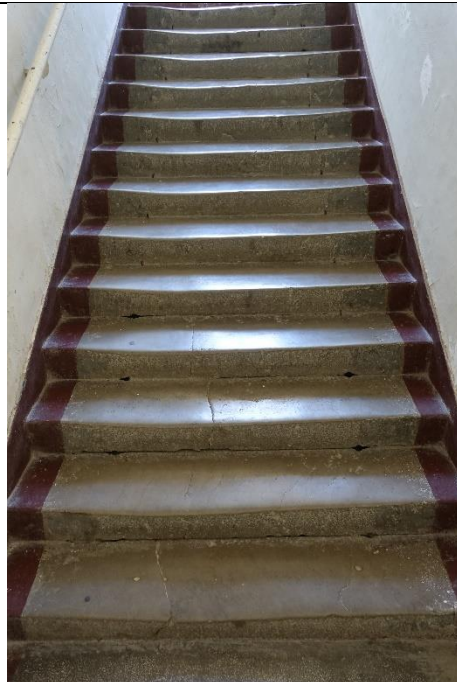
Vedere exterioră dinspre SV, cu corpul central al casei de scări.

Vedere încăpere interioară parter cu pardoseală din mozaic din perioada comunistă.

Scările și coridor parter, unde se poate observa sistemul constructiv al planșeului: bolțișoare peste grinzi metalice.

Interiorul podului cu una din două zone delimitate prin ziduri de cărămidă.

Vedere șarpantă peste pavilionul sudic.

Autor fișă

Dr. arh. Maja Bâldea

Marius Moldovan

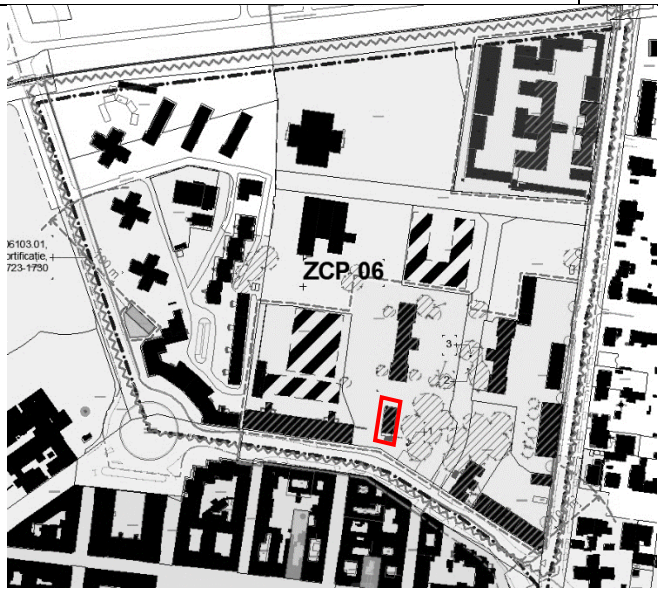
Calitatea autorului

Specialist atestat MCC nr. 425 S/03.02.2011

Istoric artă, M. cons.patrim.

Data redactării fișei

29.07.2022

Identificator conform CF sau alt sistem de identificare		CF. nr. 433377 (C19)
Identificare conform plan de situație		
Datare	1898-1899 Reabilitare anii 2020	
Autor	Arh. János Kassay	
Constructor	Firma fraților Winkler	
Funcțiune anterioară	Fosta clădire poartă a Cazărmii Fejérváry ²⁷ , mai târziu Cazarma Regina Maria.	
Funcțiune actuală	Ringul bursier de simulări antreprenoriale al Facultății de Economie și Administrare a Afacerilor (UVT)	
Poziție în cadrul ansamblului	Amplasată în mijlocul laturii de sud a cvartalului, către Piața Oituz.	
Încadrare stilistică	Nu mai conține suficiente detalii pentru a permite încadrare, fiind la bază o construcție simplă și lipsită de detalii.	
Descriere constructivă	Clădire cu regim de înălțime parter de formă rectangulară simplă. Construcție din cărămidă și șarpantă de lemn în două ape cu învelitoare din țiglă solzi. Clădirea a fost modernizată la interior, nepăstrându-se niciun elemente de cu valoare istorică, deși s-au folosit și materiale compatibile (tâmplărie și șarpantă de lemn). În dreptul accesului se păstrează structura metalică istorică a copertinei de acces, realizată din fier forjat. Aceasta are valoare artistică ridicată comparativ cu cea a Platformei de cercetare.	
Stare de conservare actuală	Bună. În timp ce fațada a fost reabilitată prin simplificare și reinterpretare, respectiv crearea unor ancadramente geometrice simplificare la toate ferestrele, la interior nu se conservă nimic o trăsătură istorică.	
Analiza criteriilor de clasare	CRITERII	CALIFICATIVE
	CRITERIUL VECHIMII	medie
	Construită 1898-1899.	
	CRITERIUL VALORII ARHITECTURALE, ARTISTICE ȘI URBANISTICE	mică

²⁷ Denumită după baronul Gezá Fejérváry, Ministrul Apărării al Ungariei la acea vreme. Városi Közlöny – Temesvár, 1899/7, p. 257.

	<p>Fără valoare deosebită la momentul construcției, însă păstrează caracterul spartan al unei clădiri militare simple de sfârșit de secol XIX. Are exclusiv valoare urbanistică prin prisma încadrării sale în fostul ansamblu al cazărmii.</p>
	<p>CRITERIUL FRECVENȚEI (RARITATE ȘI UNICITATE) mică</p>
	<p>Nu prezintă elemente de raritate sau unicitate, cu excepția fundării peste ziduri aparținând fortificațiilor orașului.</p>
	<p>VALOARE MEMORIAL-SIMBOLICĂ medie</p>
	<p>Nu sunt cunoscute evenimente istorice legate direct de această construcție, însă din perspectiva funcțiunii inițiale construcția are valoare la nivel local.</p>
<p>Sinteza evaluării valorice</p>	<p>Clădire cu valoare istorică și arhitecturală medie, însă prin apartenența la fosta cazarmă Fejérváry și relația funcțională atât cu clădirile din interiorul cazărmii, cât și cazarma Ferdinand alăturată sau arsenalul. Este justificată clasarea clădirii ca parte a unui ansamblu de categorie B împreună cu acestea.</p>
<p>Propunere de atitudine</p>	<p>În cadrul intervențiilor viitoare asupra imobilului se propune revenirea la aspectul istoric al clădirii, conform imaginii istorice și prin similitudine cu detalii tipologic asemănătoare de la corpurile de clădire aparținând cazărmii Fejervary. Conservarea clădirii la exterior și folosirea materialelor compatibile cu clădirile istorice.</p>
<p>Scurt documentar fotografic</p> <p>Fațada de sud, acces în clădire și copertina cu structură istorică păstrată</p>	
<p>Fațada de est și relația cu Piața Oituz și Bustul lui Constantin Brâncuși</p>	

Fațada de est

Interior, sala principală, finisaje moderne care nu țin cont de caracterul istoric al clădirii

Detalii interioare, fisuri la buiandrugi

Autor fișă

Dr. arh. Maja Bâldea

Marius Moldovan

Calitatea autorului

Specialist atestat MCC nr. 425
S/03.02.2011

Istoric artă, M. cons.patrim.

Data redactării fișei

3.08.2022

Fișă de evaluare: Arsenalul armatei, ulterior cantină (popotă) (UVT)

Identificator conform CF sau alt sistem de identificare	CF. nr. 442413
Identificare conform plan de situație	
Datare	<p>1907, fiind construită de către oraș pentru armată drept "clădire compensatorie" pentru defortificare.²⁸</p> <p>Operație de extindere către est și modificări structurale de amploare în perioada interbelică.</p>
Autor	Probabil Eduard Reiter
Constructor	Probabil Eduard Reiter ²⁹
Funcțiune anterioară	<p>Arsenal (magazie de echipamente militare) pentru Regimentul de Infanterie nr. 61, staționat în cazarma alăturată și mai târziu cantină (popotă)</p> <p>Pavilion dormitoare (conform CF)</p>
Funcțiune actuală	Lipsit de funcțiune
Poziție în cadrul ansamblului	Amplasată în colțul de sud-est al arealului analizat, ca travee aliniată la strada Oituz, însă cu funcțiune de clădire de colț, fiind prelungită ulterior până la intersecția cu str. Popa Șapcă.
Încadrare stilistică	Stil inițial istoricism de factură clasicistă cu bosaje și ancadrame specifice, simplificat în perioada interbelică prin înlăturarea profilelor și adăugarea unui fronton de colț ce poartă amprenta vremii.
Descriere constructivă	<p>Construcție din cărămidă cu planșee din beton armat turnate peste grinzi metalice profil "I", sprijinite la rândul lor de console de cărămidă la întâlnirea cu zidurile (introduse în perioada interbelică) cu regim de înălțime S+P+E1 (câte 4 axe laterale) și E2 în zona centrală a clădirii (8 axe și casa scării centrală încununată cu un atic simplu și care iese ușor în rezalit, identificabilă prin două ferestre de dimensiuni mari dispuse pe verticală situate la mijlocul înălțimii dintre etaje, între timp înlocuite cu ferestre mai mici dispuse pe orizontală – la fațada dinspre str. Oituz) și cu acoperiș plat (în forma inițială probabil un acoperiș cu învelitoare de tablă cu înclinație foarte</p>

²⁸ *Josef Geml*, *Vechea Timișoară în ultima jumătate de secol. 1870-1920*. Timișoara 2016. P. 24.

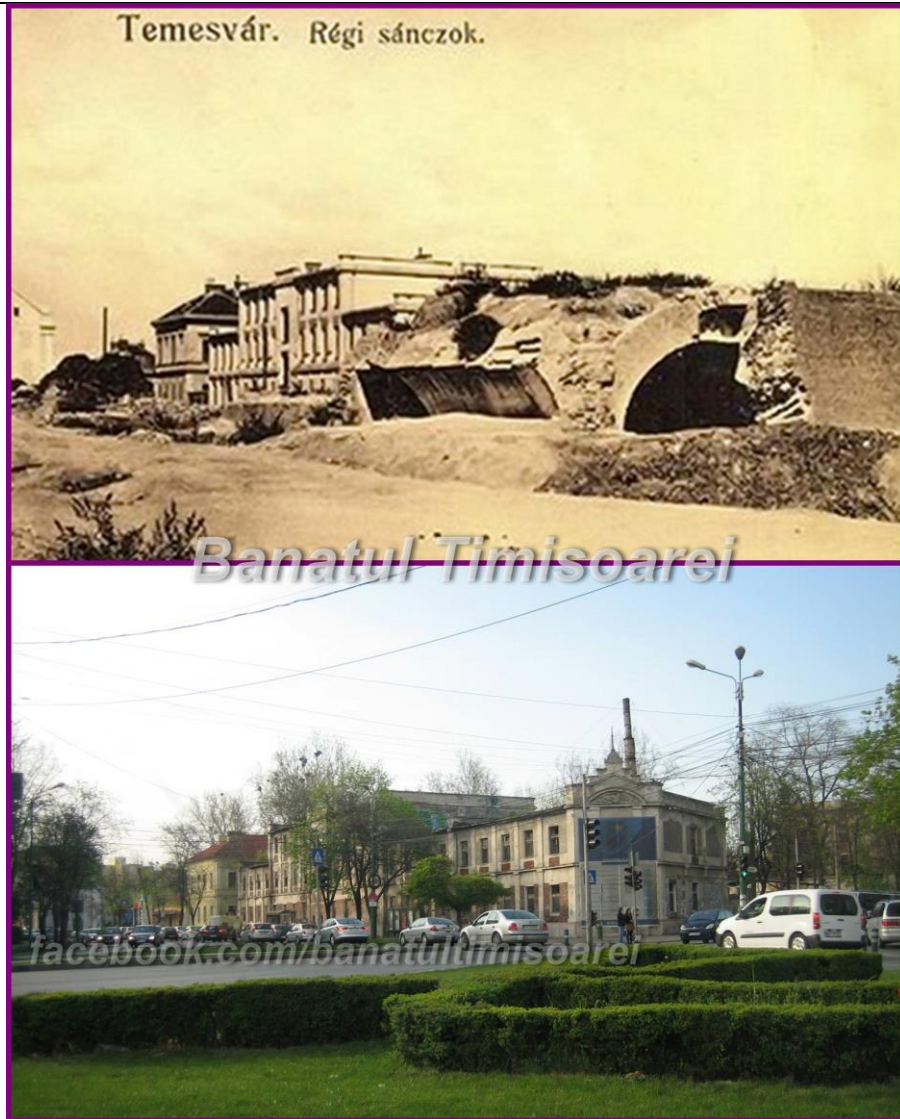
²⁹ În baza asemănărilor cu fosta magazie de alimente (mai târziu fabrica Fructus), care la rândul ei deținea elemente foarte asemănătoare clădirii tribunalului garnizoanei. De altfel, și magazia de fân și paie, tot parte din construcțiile compensatorii a fost construită tot de Eduard Reiter.

Városi Közlöny – Temesvár, 1906/1, p. 121.

	<p>redușă, fapt indicat de aticurile laterale care probabil aveau rolul de a masca acoperișul din lateral). Structurarea fațadei dinspre stradă se făcea prin pilaștri și brâuri masive la corpurile laterale și la etajele corpului central, încadrând ferestrele, iar parterul prezenta bosaje, aici ancadramentele ferestrelor din celelalte zone ale fațadei fiind înlocuite cu simple chei de boltă sugerate. Pilaștri dintre corpurile laterale și cel central și cei ce delimitau casa scărilor erau mai proeminenți. Clădirea era flancată de două garduri iar accesul se face dinspre curte, din partea opusă străzii în dreptul casei de scară. În perioada interbelică, clădirea a fost modernizată, atât structural cât și la înfățișarea acum simplificată. Astfel, ferestrele au devenit mai scunde, fiind înconjurată de cărămizi ceramice aparente la parter și primind câmpuri dreptunghiulare de astfel de cărămizi sub solbancuri la etaje, iar pilaștri au devenit simple lezene. Clădirea a fost prelungită până la strada Popa Șapcă cu 5 axe, colțul fiind realizat prin teșirea clădirii și distingându-se printr-un fronton în trepte, în care se înscrie unul segmentar, sprijinit de pliaștri ce flanchează o fereastră la etaj și al cărui timpan conține un basorelief.</p>	
Stare de conservare actuală	<p>Stare de precolaps. Planșeele din beton armat pe grinzi metalice de peste etajele 1 și 2 sunt erodate, lipsind deseori armătura metalică.</p>	
Analiza criteriilor de clasare	CRITERII	CALIFICATIVE
	CRITERIUL VECHIMII	medie
	Construit în 1907	
	CRITERIUL VALORII ARHITECTURALE, ARTISTICE ȘI URBANISTICE	medie
	<p>Valorarea partiului funcțional, a compoziției volumetrice și abordării stilistice. Clădirea nu prezintă elemente valoroase d.p.d.v. artistic, arhitectural sau urbanistic, cu excepția planșeelor din beton armat turnate peste grinzi metalice profil "I", îmbrăcate la rîndul lor în ciment. Acestea reprezintă un martor valoros pentru tehnicile constructive folosite în perioada interbelică.</p>	
	CRITERIUL FRECVENȚEI (RARITATE ȘI UNICITATE)	mică
	<p>Deși este una din puținele clădiri compensatorii pentru defortificare, prin modificările aduse în timp, prezintă unicitate doar prin volumetria sa.</p>	
	VALOARE MEMORIAL-SIMBOLICĂ	mică
Sinteza evaluării valorice	<p>Clădirea cu valoare istorică numai prin rolul de construcție "compensatorie" cu funcțiune militară și prin planșeele din beton armat pe grinzi metalice din perioada interbelică, insuficientă pentru a fi monument de sine stătător. Prin prisma relației anterioare cu cazărmile adiacente pe care le deservea este justificată clasarea clădirii ca parte a unui ansamblu de categorie B împreună cu acestea.</p>	
Propunere de atitudine	<p>Se permite redefinirea volumetrică a imobilului și dezvoltarea parcelei printr-o manieră contemporană, cu respectarea amprentei construcțiilor care defineau inițial ansamblul, conform planșă PO 03 <i>plan cu evidențierea potențialului de dezvoltare al teritoriului după gradul de dezvoltare și mod de construire permise.</i></p> <p>Se va păstra soluția actuală de elaborare a colțului și a fațadelor către stradă și se vor integra fațadele existente către stradă în noua dezvoltare. Se vor păstra într-o manieră cât mai relevantă materialități și detalii specifice (placarea de cărămidă ceramică, a detaliilor de pe fronton, inclusiv vazon și spiră de tablă) și se va încerca revenirea la detaliile fațadei istorice conform documente istorice. Se vor marca clar părțile păstrate în raport cu elementele contemporane.</p>	

**Scurt
documentar
fotografic**

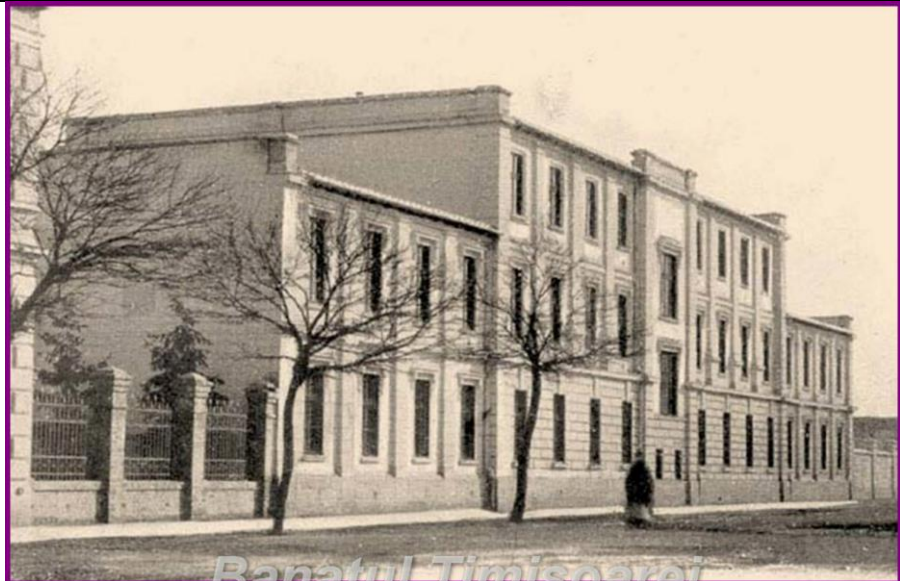
Vedere către
arsenal și
cazărmile
Fejérváry și
Ferdinand în
anul 1910 (cu
resturi din
fortificație în
prim-plan și în
anul 2014).³⁰

³⁰ Sursă:

<https://www.facebook.com/banatulTimisoarei/photos/a.527623540653824.1073741829.525193917563453/654687117947465/?l=821c53a962>

Vedere către arsenal dinspre vest înainte de Primul Război Mondial și în anul 2014.³¹

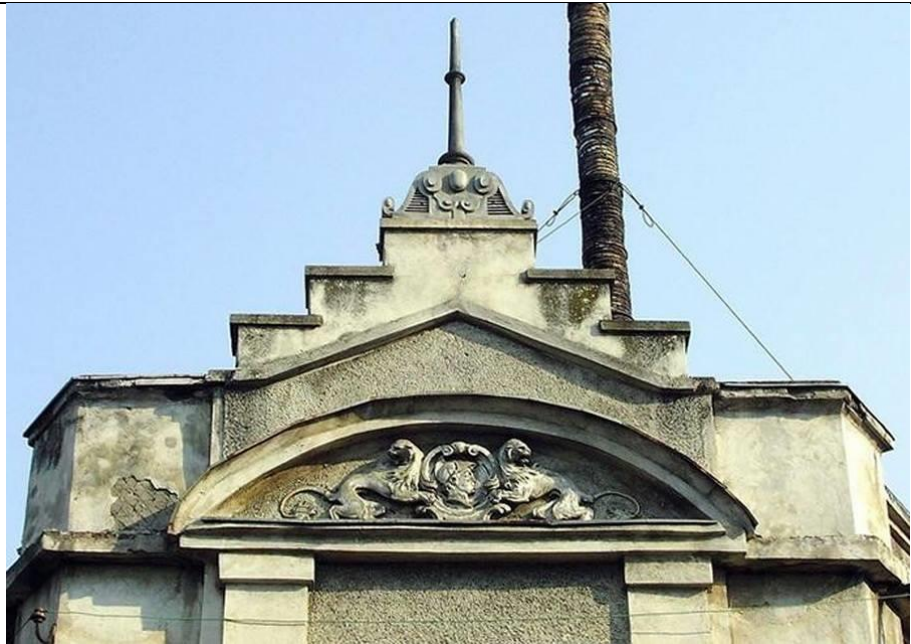

Aspect actual al laturii dinspre strada Popa Șapcă.

³¹ Sursa: <https://www.facebook.com/banatul timisoarei/photos/a.828368923912616/638649086217935/>

Frontonul de colț în anul 2014.³²

Vedere dinspre curte cu intrarea acoperită și fațada trasformată.

Mozaic turnat și buciardat probabil în perioada interbelică, ce încă ascunde bosajele soclului inițial pe latura dinspre strada Oituz.

³² Sursa: Lucian Muntean,
<https://www.facebook.com/photo/?fbid=463445320447746&set=a.420823904709888>

Semnătură
mozaic pe
latura dinspre
strada Oituz.

Pavaj ceramic
(klinker roșu și
galben) din
faza inițială a
construirii la
parterul
clădirii.

Rămășiță de
ușă dublă de
lemn din faza
inițială a
construirii la
parterul
clădirii.

Parapet
original la casa
scării.

Casa scărilor
cu trepte din
mozaic și grilaj
metalic din
faza inițială de
construire.

Încăperea la
parter cu
planșeu din
beton armat
turnat pe grinzi
metalice în
perioada
interbelică.

Încăperea la
etaj cu
planșeu din
beton puternic
deteriorat.

Autor fișă

Dr. arh. Maja Bâldea

Marius Moldovan

**Calitatea
autorului**

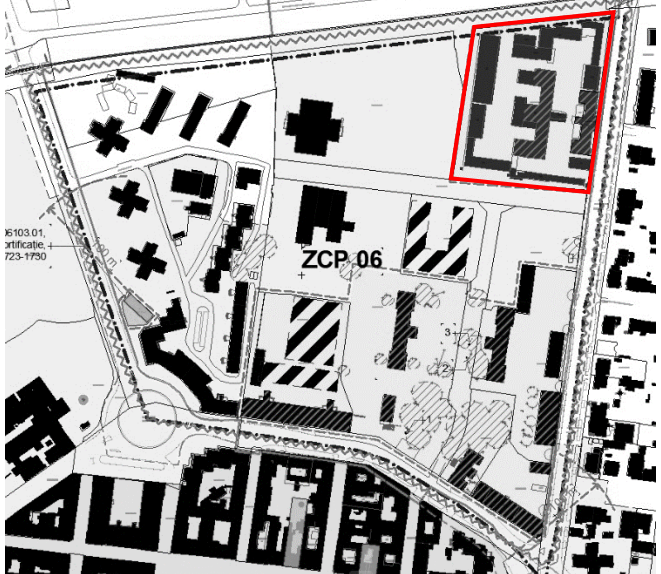
Specialist atestat MCC nr. 425
S/03.02.2011

Istoric artă, M. cons.patrim.

Data redactării fișei

29.07.2022

2.2. Fișă de evaluare: Ansamblul Tribunalului și Parchetul Militar și Penitenciarul Timișoara

Identificator conform CF sau alt sistem de identificare	CF. nr. 450934 (C1, C12), Cf. nr. 450935 (C1)
Identificare conform plan de situație	
Datare	1907 (inscripție fațadă și arhive), construit de către oraș pentru armată, ca "clădire compensatorie" pentru defortificare, costând 494756 coroane. ³³
Autor	Ede Reiter
Constructor	Ede Reiter ³⁴
Funcțiune anterioară	Tribunalul garnizoanei și închisoarea
Funcțiune actuală	Penitenciar, tribunal și parchet militar
Poziție în cadrul ansamblului	Amplasate pe colțul de NE al zonei analizate, aliniate de-a lungul străzii Popa Șapcă pe direcția N-S. Clădirile sunt dispuse paralel, cea a tribunalului fiind amplasată la stradă și având inițial un corp central de legătură între cele două clădiri la nivelul parterului.
Încadrare stilistică	Stil eclectic cu compoziție volumetrică de factură neobarocă, prin dispunere pavilionară a registrului vertical central și a rezalitelor laterale. Decorațiuni neobaroce (frontispicii laterale), neoclasiciste (ghirlande, coronițe, fascii) și secesion (mascheroni, maniera de execuție a decorațiunilor menționate anterior).
Descriere constructivă	Tribunalul Garnizoanei: Construcție din cărămidă cu amprenta la sol în formă de "E" cu brațele către vest (partea opusă străzii), cu regim de înălțime P+E, cu trei fațade vizibile de la stradă, având câte un rezalit de colț la fațada nordică și sudică și două de colț și unul central mai pronunțat și înălțat la cea principală spre est, rezultând astfel impresia unui ansamblu pavilionar de concepție neobarocă alcătuit din două pavilioane de colț și unul central principal conectate între ele: Rezalitele sunt evidențiate prin înălțimea lor, prin bogăția decorațiunilor, prin frontispicii și prin dimensiunea ferestrelor, iar zonele de legătură sunt ritmate prin alternarea decorațiunilor lezenelor ce despart ferestrele. Pavilionul central, care permite accesul în clădire prin mijlocul său printr-o poartă din lemn, prezintă feronerie realizate artistic de factură <i>secesion</i> la nivelul ferestrelor de la

³³ Josef Geml, Vechea Timișoară în ultima jumătate de secol. 1870-1920. Timișoara 2016. P. 24.

³⁴ Városi Közlöny – Temesvár, 1907/1, p. 99.

	<p>parter și la poartă, pilaștri la etaj (dublați către extremități) ce susțin o arhitravă și o șarpantă pavilionară acoperită cu tablă (spre deosebire de restul învelitorii din țigla) inițial executată artistic, azi decorațiunile din tablă fiind pierdute cu excepția ornamentului din vârf ce indică nordul. Decorațiunile din tencuială și ipsoserie eclectică cu elemente de factură clasicistă, barocă și <i>secesion</i>, precum coroane, fascii, ghirlande, măști se găsesc cu precădere la etaj, zona de parter prezentând asize pronunțate, iar cea de etaj unele mai filigrane, pierdute pe fațadele secundare. Ferestre cu diviziuni de factură <i>secesion</i> păstrate în mare parte. Coșuri de fum executate artistic prin dispunerea pieselor de klinker. Gard istoric din stâlpi de fontă și plasă pe soclu din mozaic în dreptul fațadei principale a pavilionului central, creându-se astfel două mici curți în fața clădirii, de ambele părți ale acestuia.</p> <p>Clădirea închisorii cu amprenta la sol în forma de "E" cu brațele de asemenea spre est, replică clădirea de la stradă printr-un complex pavilionar cu trei rezalite vag pronunțate spre est, de dimensiuni mai mari și mult mai săracă în decorațiuni. Are un regim de înălțime P+E1 și E2 doar în zonă rezalitelui resp. a traveei centrale orientată E-V. Structurarea fațadelor prin brâuri și lezene simple a fost înlocuită cu folosirea cărămizii aparente unind vizual câte două ferestre pe orizontală.</p> <p>Astăzi complexul deține o serie de construcții auxiliare fără valoare istorică, accesul auto făcându-se printr-o poartă la sud de clădirea tribunalului.</p>	
Stare de conservare actuală	Foarte bună, în pofidă pierderii unor elemente artistice precum învelitoarea din tablă sau asizele din tencuială ale fațadelor laterale.	
Analiza criteriilor de clasare	CRITERII	CALIFICATIVE
	CRITERIUL VECHIMII	mediu
	Construit 1907	
	CRITERIUL VALORII ARHITECTURALE, ARTISTICE ȘI URBANISTICE	mare
	<p>Valorarea partiului funcțional, a compoziției volumetrice și abordării stilistice. Concepție coerentă cu componente artistice din ipsos, tencuială, feronerie și tâmplărie etc. valoroase. Fațade reprezentative pentru stilul historicist eclectic cu influențe secesion în cazul tribunalului și reprezentative structural pentru construcțiile compensatorii din Timișoara în cazul ambelor clădiri.</p> <p>Caracterul reprezentativ pentru program și pentru contextul cultural-istoric.</p>	
	CRITERIUL FRECVENȚEI (RARITATE ȘI UNICITATE)	mediu
	Valoarea arhitectural-artistice deosebește clădirea de alte clădiri cu rol militar construite în acea perioadă.	
	VALOARE MEMORIAL-SIMBOLICĂ	mare
	<p>La tribunalul militar s-au purtat procese cu importanță istorică, de la judecarea de ex. a unui spion sârb asupra căruia fusese găsită muniție cu doi ani înainte de începerea Primului Război Mondial³⁵ sau cea a militanților comuniști în perioada interbelică, la cea a grupului de rezistență Spiru Blănaru în 1949. De asemenea, în închisoare au fost întemnițați revoluționari la Revoluția din 1989.</p>	
Sinteza evaluării valorice	Valoare arhitectural-istorică și memorial-simbolică relevantă, justificând alături de criteriul vechimii și al frecvenței clasarea ca ansamblu istoric de grupă B (categoria a II-a).	

³⁵ Városi Közlöny – Temesvár, 1912/12, p. 8.

<p>Propunere de atitudine</p>	<p>Conservarea/restaurarea tuturor elementelor artistice valoroase atât la interior cât și la exterior, precum decorațiuni din ipsos și tencuială, feronerie (grilaje, balustrade, gard metalic), tâmplării, coșurile de fum și înlocuirea tâmplăriilor din PVC, unde au fost înlocuite, cu unele din lemn respectând modelul celor originale. Înlăturarea aparatelor de aer condiționat de pe fațadă. În cadrul intervențiilor viitoare asupra imobilului se propune revenirea la aspectul istoric al clădirii, conform imagini istorice, inclusiv refacerea învelitorii din tablă după modelul celei inițiale.</p>
<p>Scurt documentar fotografic</p> <p>Tribunalul Garnizoanei înainte de 1918.³⁶</p>	
<p>Tribunalul Garnizoanei în anul 1911, cu vedere a fațadei principale și a celei laterale sudice, acum parțial acoperită de construcții anexe și ușor simplificată.³⁷</p>	

³⁶ Sursa:

<https://gallery.hungaricana.hu/en/SzerencsKepeslap/1371119/?list=eyJxdWVyeSI6ICJ0ZW1lc3ZhciBoYWRiaXJvc2FnIn0&img=0>

³⁷ Sursa:

<https://gallery.hungaricana.hu/en/SzerencsKepeslap/1255821/?list=eyJxdWVyeSI6ICJ0ZWx5b3JzZWdpIGJpcm9zYWcgdGVtZXN2YXlifQ&img=0>

Tribunalul
Garnizoanei și
închisoarea din
spatele acestuia cu
corpul scund de
legătură văzute
dinspre NNE în anul
1912.³⁸

Clădirea
penitenciarului
văzută dinspre
cazărțile situate la
sud în anul 1931.³⁹
Se distinge
structurarea simplă
a fațadelor prin
brâuri și lezene.

Vedere aeriană a
complexului
actualmente.⁴⁰

³⁸ Sursa: <https://i.pinimg.com/originals/af/f2/2b/aff22b66d4f70447042e18e442d7ba5c.jpg>

³⁹ Sursa: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=961258743999732&set=a.875540055904935>

⁴⁰ Sursa: Google Maps

Vedere exterioră actuală a Tribunalului și Parchetului Militar dinspre SV.

Vedere frontală a Tribunalului și Parchetului Militar: rezalitul central.

Vedere exterioră a Tribunalului și Parchetului Militar: segment de gard istoric din fontă și plasă pe soclu din mozaic în fața fațadei principale, la sud de rezalitul mijlociu.

Vedere exterioră a Tribunalului și Parchetului Militar: grilaj din fier forjat, fereastră cu ancadrament la parter pe rezalitul central.

Vedere exterioră a Tribunalului și Parchetului Militar: grilaj din fier forjat, fereastră cu ancadrament la etaj pe rezalitul sudic al fațadei principale.

Autor fișă

Dr. arh. Maja Bâldea

Marius Moldovan

Calitatea autorului

Specialist atestat MCC nr. 425
S/03.02.2011

Istoric artă, M. cons.patrim.

Data redactării fișei

29.07.2022